

J E L E N K Ö R.

41. szám.

Pest szerda majus 22dikén.

1833.

Foglalat: Magyar és Erdélyország (Pozsonyban förendi 's ker. ülések. Erdélyben majus 2ikán több megye 's széknek (összeleg 10) közgyűlései felől 's a' kir. biztosról valami. A' hidegyesületi előlülónek levele tek. Pest RRhöz. Állatnyesztő társasági ülés Pozsonyban maj. 4ikén 's választottsági Pesten maj. 20ikán. Concursus. Parancsolt visszahuzás). Anglia (alsóházi ülések maj. 6ikaig. Times kelet ügye felett. Hobhouse lemondó levele. Birminghami 's westminsteri tanakodások). Franciaország (pair éa követkam. ülés maj. 6ikán. Az országos építvények költségei). Sardinia (Tunissal civakodni akar). Spanyolország (Don Carlos protestatiója). Portugália. Elegy 's újabb hírek.

MAGYAR ÉS ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. Majus 14ikén a' fő RR. ülésében a' felírás-javaslat diákjára nézve az előbbi napon elhatározott 's az itélőmester által már írásba foglalt viszonzület olvasatván fel, kevés változtatással elfogadtatott 's egy küldöttség által a' váci püspök ur vezérlete alatt a' RR. táblájához, melly délutáni egy órakerült össze, általküldetett, hol is újra felolvastatván közleírásra bocsátatott. 15ikén a' fő RR. ismét ülést tartván, a' RRtől már rég általhozott vallásos tárgyi üzenetet vevék vitatás alá, 's ennek folyamára nézve a' fenséges Elölüló szokott méltóságot 's köz jóra törekvést ismételve ajánlván a' fő táblának, a' kérdés arra fejtett ki: valljon általányosan, vagy szakaszonként vétessék e az üzenet föl? mire, minthogy a' magas tábla meggyőződése szerint az egész üzenetre nézve már előbb (minap) hozott határozatától el nem állhatásra nyilatkozott, igen tetemes szótöbbséggel megállapított határozattá lön: egyedül e' nyilatkozott véleményt általában üzenni vissza a' tek. KK. és RRnek válaszul. Az e' közben tartott ker. ülések részint a' fő RRnek a' felírás diákjára tett viszonzületjökre készült válasz-javaslatot hányogták meg, belőle kihagyatni kívánván azon pontokat, mellyekben már a' két tábla egyesült, és csak azokat érintetni, mellyek iránt véleményeik különbözők; részint pedig az urbariumi munkálatokat folytaták, a' 6ik cikkely utolsó (9ik) fejezetét is elvégezvén.

Kolozsvár maj. 12k. F. hónap 2ik 's következett napjain tarták ns Kolos vármegye RRei közgyűléseket, holott is felolvastatott Ő Felségének f. eszt. martz. 24kén költ kegy. rescriptuma, mellyben az iránti legfensőbb akaratját méltóztatott kinyilatkoztatni, hogy

mivel némelly megyék az Ő Felségétől megígért országgyűlést nem várva, közelebből olly határozatokat tettek, 's azokat részint teljesítésbe is vették, mellyek csak országgyűlési végzések tárgyai lehetnek; mind ezen határozatok 's azok végrehajtási megsemmisítettvén ez által az ohajtott országgyűlés minél előbbi tartását hátráltató akadályok elenyésztessenek. A' ns megye RRei ezen k. k. rescriptum következésül illő tanácskozást tartván, úgy találták, hogy kérdésbe jöhető határozataik a' haza törvényein alapulnak 's azokat ma is törvényeseknek 's kötelezőknek tartják ugyan, de mivel magok is átlátják, hogy ha ezen határozások országgyűlés útján tétetnek, azok minden Megyére egyforma 's általányos befolyásuk lehetnek, azt végzék, hogy az érdeklött határozatok közül, mellyek még a' Megyében kihirdetve nem lennének, azoknak köztudatra bocsátatások közelebbi országgyűlésökig, mellyet Ő Felsége kegyes ígéletinél fogva minélelőbb reménylenek, halasztassék el. Ezen végzésük egy felől a' fő kormányzék útján Ő Felsége elibe terjesztetni határozatván, más felől ugyanazokat a' Megyének egy fényes küldöttsége kir. biztos és horvátorsz. bán báró Vlasics urnak maj. 5ikén által is adá, 's kijelentvén e' küldöttség a' ns Megye RReinek Ő Felsége iránti tántoríthatlan hiveségüket, megkérte biztos ur ő exját, hogy maga is, kiben a' kir. Felség illy jeles bizodalomát méltán helyezé, Ő Felsége előtt az annyira ohajtott országgyűlés minélelőbbi tartatása iránt közbenjárói tisztet vállalni méltóztatassék. A' kir. biztos ur e' küldöttséget szokott nyájassággal és szives bizodalommal fogadván kijelenté, hogy mivel a' ns Megye RReit Ő Felsége kijelentett legfensőbb akaratja iránt engedelmeskedőknek re-

ményli, Ő Felsége sem fogja elmulasztani e' Hazát a' kívánt országgyűléssel megörvendeztetni, maga pedig (Vlasics) sem a' ns RR. kérelmét Ő Felségének ajánlani. Ugyan e' napokon tartották egész Erdélyben a' többi magyar Megyék és székely Székek is közgyűlésiket, mellyekben szint ezen tárgy felőli tanácskozásiban az Ő Felsége iránt tartozó hűség, valamint a' Haza törvényeihez szoros ragaszkodás mindenütt nyilvános volt, 's a' kir. biztos urhoz hasonlókép küldöttségeket utasítván, őt szinte az országgyűlés tartatása iránti közbenjáróságra kérék meg, egyszersemind azon szives ohajtásukat nyilatkoztatták: bár a' közelebb tartandó országgyűlésen is szerencsájök lehetne ő excját kir. biztosul tisztelniök! Majus 4—14ig nemes Koloson kívül Alsó- és Felső-Fejér, Küküllő, Torda, Doboka, Belső-Szolnok, Zaránd megyék, Maros és Aranyos székek küldöttségei tevék még a' biztos urnál tiszteletüket, 's ő excja mindnyáját azon örvendeztető biztatásokkal bocsátotta el, mint Kolos megye választottságát, sőt nyájas fogadtatások mellett asztalánál is gazdagon megvendéglé. E. H.

Következő azon levél, mellyet méltóságos Szegedy Ferencz septemvir és főispán ur, mint a' Hideggyesületnek mostani előlölője mult levelünkben felőle tett érintés szerint tek. Pest megyéhez intézett: „Tek. KK. és RR.! Gróf Széchenyi István és Andrásh György urak azon társaság nevében, melly Pest és Buda városainak egy állóhid által leendő összekapcsoltatások sikereltetése végett összeállott, mult év juniusa 14ikén ezen tek. n. megyének nagylelkű KK. és RRhez a' végett folyamodván: hogy ezen, egyedül a' Nemzet köz akarata által eszközölhető tárgyat kegyes és hathatós pártfogásuk alá venni és előmozdítani méltóztassanak; a' tek. KK. és RR., kiknek fáradhatlan gondoskodásuk és lelkes hazafiságok minden a' haza javát tárgyazó igyekezetet ápolgatással és hozzá járulással jutalmaz, ezen esedezést is kegyesen fogadták, 's a' társaság munkálkodását közhasznunak lenni megismervén, az országnak minden vmegyeyi törvényhatóságát arra, hogy ezen ügyet figyelembe 's pártfogásuk alá venni ne terheltesse-

nek, felszólíttatni rendelték. Későbbben a' tek. KK. és RR. a' társaság törekedését mindig több több figyelemre méltatván, gróf Stainlein Eduardnak mint a' társaság akkori előlölőjének ugyanazon 1832 esztendő dec. 4dikén benyújtott alázatos folyamodására országgyűlési követeiknek olly utasítást adni méltóztattak, hogy ezen tárgyat az országgyűlésen megindítani 's az országgyűlés pártfogásába ajánlani el ne mulasszák. A' társaság e' hathatós pártfogás 's azon közönséges részvétel által, mellyet célja az egész hazában nyert, nagyobb iparra buzdíttatván 's lelkesítettvén, a' mennyire tehetsége engedé, újabb 's kimerítőbb adatokat gyűjteni 's tárgyat minden oldalulag kifejteni ügyekezett; gróf Andrásh György és gróf Széchenyi István urak pedig ezen alkalommal is tiszta hazafiságokat újra bebizonyítván, most is se fáradozást se költséget nem kiméltének ott, hol a' haza virágzása áldozatokat kíván. Ezen célból a' külföldre, nevezetesen Angliába utaztak, hogy a' külföldnek efféle munkáit önmagok szemlélhessék 's így a' szükséges adatok közlési mellett célunk elérhetésének legjobb módja felől, mind azoknak véleményeit, tanácsait 's javaslatait megtudhassák, kiknek e' részben a' legkiterjedtebb tapasztalásuk 's az egész mivelte Európa előlt legnagyobb tekintetük 's hitelességök vagyón. Ezen nyomozások gyümölcsét a' fentisztelt urak a' társasághoz irányzott 's közönségessé tett Jelentésökben összefoglalva előadták; a' társaság pedig az ezen Jelentésben kinyilatkoztatott elveket 's fő nézeteket minden figyelemmel vizsgálatra és fontolatra vevé, 's mind azon fő elveket 's nézeteket magáévá tevén, engem mint előlölőt arra szólított fel, hogy a' társaság nevében ezen Jelentést a' tek. n. vmegyének benyujtsam, és a' tek. KK. és RRnek pártfogását újra kikérjem. Ezen végzés következésiben legkellemesb kötelességemnek teszek eleget, midőn az említett 's ide mellékelt Jelentést a' tek. n. vmegyének a' társaság nevében azon alázatos kéreessel benyújtani bátorkodom, hogy a' tek. KK. és RR. kiknek törvényes előlölőjök ő cs. kir. Főherczegsége mélyen tisztelt 's buzgón szeretett Nádorunk már eddig is a' társaság mun-

kalkodásit különös kegyességgel olly hatósan előmozdítani méltóztatott, 's kik e' tárgyat kezdetétől fogva legbecsesebb pártfogásukra méltatták, továbbá is ezen, a' közjót érdeklő ügyet kegyesen pártolni 's országgyűlési követeknek ujra olly utasításokat adni méltóztatassanak, mellyek legcélrányosabbak lehetnek arra, hogy a' tek. n. vmegye közben járulására e' jelen országgyűlés a' társaság által szerzett mindenféle adatokat megvizsgáltatván és használván a' czélnek legjobban 's legbiztosabban megfelelő módokhoz 's eszközökhöz nyuljon; ki is egyébiránt kegyességekbe 's a' t. Pozsonyban majus 11k. 1833 a' tek. KK. és RRnek alázatos szolgája Szegedy Ferencz. "E' hazafi bizodalmu lelkes felszólításra, minekutána már az állóhid iránti Jelentésből országunk szerte legalább négy ezer példány forog kezeken 's így annak minden alapjai 's körülményi kellő világosságra kifejtve, a' gördíthető ellenvetések megczáfolva, támadható gátok józan észképen elhárítva, a' létesítési módok nemzeti álladalmunk 's alkotványunk szerint minden előítéletlen gondolkodóra nézve minden oldalú viszonyinkhoz idomítottan belső, tiszta 's így kétségtelen meggyőződhetőség 's győzödtetésig előtörőzve vannak, minden magyar kebel bizton bízik: hogy mind t. Pest KK. 's RR többi megye-testvérikkel, mind egyéb hatóságunk mint a' törvényhozó test részei, sz. koronánk tagjai 's hazánk boldogságának minden ügyben hiv. gyámeli 's ápolóji, czélirányos utasításik 's közmunkálkodásik által e' szép, e' közohajtatú 's országunk duaszegte feleit 's iker testvér anyavárosit összeforrasztandó tárgyat minélelőbb buzgandanak létre juttatni.

Az állattenyésztő Társaság tudósítása.

Pozsony: Az 1833 martz. 17ikén Pesten tartott ülésben az volt határozva, hogy a' most Pozsonyban levő állattenyésztő társasági számos tagok kívánságára, de leginkább a' társaság képviselőit, kik nagy részint most ott vannak, 's a' 10 forintos részvényeseket tekintve — a' társaság czélja 's foglalatosságának minél nagyobb nyilvánra juttatása végett azon ülés Pozsonyban folytatassék. Ennek következtetésben e' folyó majus 4dikén délután 5 órakor Pozsonyban a'

vármegyeház teremében, gróf Károlyi Lajos előülte alatt, állattenyésztő társasági nyilvános gyülekezet tartatott, mellyre nem csak a' társaság részvényesi, hanem minden, kit a' honi gazdaság érdekel, hivatalos vala. Számosan gyülének össze a' minden rendű és vidékbeli honfiak. — Miután az előlülő ur a' társaság (1830tól mint összeállása idejétől fogva tett) előmentének, 's a' mult évben történt pesti köz ház vételének említésit előre bocsátotta, a' gyűlés tanácskozása tárgyul azon kérdést tevő föl: valljon, miután az 1830ban 6 évre megnyitott esztendei 10 pengő forintos aláírás, mellyel a' társaság' szükségei fődöztetnek, 1835ben megszűnendik, a' társaság azontuli fentartatása, mellyről már eleve gondoskodni szükséges, miképen lehet eszközözlendő? Ezután bővebb felvilágosítás okáért felolvastatott a' mult évi junius 20dikán az akkori nyári közgyűlés határozatánál fogva gróf Károlyi Lajos által közre bocsátott 's hirlapjainkban is közlött jelentés, melly az egész intézet eredetét, gyarapultát, a' házvétel történetét 's hasznait adja elő röviden. Ekkor a' jelen voltak közül némelleyek a' társaság hasznait még bővebben fejtegetvén említék: milly nagy előmenetet tön az intézet már eddig, a' mióta ez 1830ban az akkori lóversenyi társasághól Állattenyésztő-társasággá változván, munkálkodásit e' czím alatt folytatja. Mert, mi különösen a' lótenyésztést illeti, akár a' verseny fenállása óta évenként hozatni szokott angol telivér mének számát, akár az itthon neveltek minőségét tekintsük, a' következtetés egyiránt örvendetesnek mutatkozik. Bizonyoságul szolgál erre az, hogy az országos méneskönyv szerint (I. kötet szerkezteté gr. Nádasdy Tamás, 1832, található Pesten Wigand könyvkereskedésben) 1832ig bezárólag 66 telivér mén és 50 telivér kanca találkozott az ausztriai birodalomban, 's legnagyobb része hazánkban, hol Manfred és Marianne is nevelt, mellyek közül amaz 1831ig 1,050 aranynál többet, és emez két évi versenyzésben 1726 aranyat nyere. Hasonlóul az intézet eddigi hasznainak bebizonyításukra jelentetett hitelesen, hogy nemes Tolna vmgyében azon rövid időtől fogva is, mióta az állattenyésztés és pa-

raszt lovak jutalmaztatása Pesten divatoz, az évenkénti kis jutalom-nyerhetés reménye a' szorgalmasb adófizetők közé olly iparbeli ösztönt hozza már, hogy a' mit ezelőtt a' nemes megye, házi pénztára nem kis terhelésivel tartott csödörök által ügyekezett eszközölni, azt most több helység önerejével viszi véghez sikeresen, midőn Mezőhegyesről önköltségiken vásárolt jobb fajú közméneikkel olly csikókat tenyésztenek, melyek a' pesti állatmutatáson a' dologhoz értők figyelmét méltán magokra vonják. Előadott továbbá, hogy a' Társaság eddig szerencsésen folytatott munkálódásin túl hatáskörét a' honfiak segítségével lassauként az egész mezei gazdaságra ki fogja terjeszteni. Legjobb alkalmat nyújt erre a' tavali szerzett pesti köztelek, melly a' honi gazdáknak egyesítő középpontul fog szolgálhatni, és a' hol addig is egy kis kezdetül gazdáink által beküldendő mindenféle műszerek és minták (modell) lesznek felállíthatók; a' mint e' végre Andrásy György és Széchenyi István grófok az általok Angliából hozott egy két földmívelői műszert már valósággal oda is ajánlák. Tekintetbe vevén ezek 's egyéb előadottakhoz képest az intézetnek már eddig is kitetszett hasznosságát, de még inkább azon jót, mellyet annak fenntartása és további fejlődhetése a' honfiak részvéte mellett idővel az egész hazára áraszt-hat, a' gyülekezet elhatározá: hogy miután a' mostan folyó aláírás 1835ben megszűnendik, az ezután következő 6 évre azaz 1841ig új aláírás nyitassék ismét esztendei 10 peng. forintjával aképen, hogy azon aláírókra nézve, kik az eddigi aláírásban is részesültek, a' kötelezés 1836ban fog kezdődni, az eddigi aláírásban nem részesült új tagok pedig az aláírás költétől számítva fizetendik esztendei 10 pengő forintjokat. A' gyűlésben azonnal számos jelen volt urak irtak alá. Egyébiránt a' nyomatott aláírásívek az ország minden részeiben leendő aláírhatás végett ki fognak osztogattni a' társasági képviselő uraknak, kiknek neveik a' gyepkönyvben láthatók 's a' gyülekezétkben is felolvastatának. Határozatott továbbá, hogy nagyobb nyilván okáért a' Társaság alapszabályai az e-

gész hazával közöltessenek. Ez alkalommal jónak véle a' gyülekezet egyszersmind azt is, hogy mind ezen, mind egyéb, a' Társaságot illető közlemény biztosb elterjedés 's költség-kimelés tekintetéből ezentul mindenkor valamelly hirlap által adassék a' közön-ség tudtára ugy, miképen a' választottság ezt mind költség-kimelésre mind egyéb-re nézve legcézirányosbnak véleudi.

Ezen határozat következésiben a' Jelenkor szerkeztető Intézete legközelebb közleni fogja az Állattenyésztő Társaság szerkeztét vagy is alapszabályit 's a' tavali házvétel részvényesinek kiadott kötlevel tartalmát is, mint arra hivatalosan megbízott.

Az állattenyésztő társ. idei jelentésében melly a' Jelenkor mellett is közölve volt, e' folyó majus 20ikára hirdetett ivadék-verseny Brudern József és Wesselényi Miklós báró uu. lovaik közt elmaradt, minthogy a' fogadás a' tulajdonos urak kölcsönös visszaléptivel önkényt megsemmisült. A' többi verseny azonban 's egyéb rokon tárgyi határnapok minapi hirdetvényünk szerint okvetetlenül fognak tartatni. — Szükséges még az e' f. h. 20ikán Pesten tartatott választottsági ülésnek következő határozatit közlenünk: 1.) Tekintetbe vevén a' pálya futásra alkalmas parasztkanczáknak még most csekély számát, azon esetre ha kevés illyes kanczák jelennének meg az idei versenyzésen, a' paraszt gazdáknak nem csak kanczákkal, mint az idei jelentésben kihirdetve volt, hanem mén 's herélt lovakkal is szabad leszen minden paraszt 's egyéb díjért futtatni; ezentul pedig a' paraszt ménnek 's heréltnek minden esetre fognak pályázhatni. A' paraszt lovasok mindenkor a' társaság által e' végre készített csikós ruhákban fognak a' verseny-pályán megjelenni. — 2.) Az üllői utcán levő társasági telek (ipartelep, volt gr. Károlyi major) árszabásai így határozatának meg: egy juhrekesz az egész állatmutatás idejére 5 pengő fr., egy szarvas marha-akol az egész állatmutatásra 5 p. fr., fészter alatt álló juhok darabjától naponként 5 p. kr.; fészter alatt álló szarvas-marha vagy ló darabjaért az egész állatmutatásra 1 fr. 20 kr. Jobbágyok lovai 's szarvasmarháitól semmi fizetés. 3.) Elha-

tároztatott továbbá hogy minden a' társaság telkén kiállítandó 's eladandó gazdasági állapotoktól a' vevő száztól ötöt fizetni tartozik.

Pesten f. eszt. aug. 1sőjén a' m. kir. tud. Egyetemben megürült boncztudományi tanító-székre, mellyhez évenként 1,200 fr. rendes 's egyéb pCtes toldalék-díjak járulnak concursus fog tartatni. Kik részesei lenni ohajtanak, szükség leszen magokat az orvosi-kar igazgatója 's előlülőjénél előlegesen jelenteniök, doctori diplomájukat eddig tett szolgáljuk 's bonczolásban gyakorlott ügyességükről 's erkölcsiségükről szóló bizonyítványokkal párosítva előmutatniök, végre pedig a' magyar 's német nyelvet, mellyek ismerete elmaradhatlanul szükséges, tökéletesen birniök. (Közhírré tette a' nagymélt. m. Helytartótanács a' budai német ujság által).

ViSSzahuzás. A' mult év dec. 29ikén kiadott ujságlevelünk 819 lapján szemléltető tudósítvány-szakaszt „de a' többség 's a' t.“ az azt követő három sorral fonáklottnak jelenteni köteleztetünk.

A N G L I A.

Az alsóház majus 3iki ülésében megtevé lord Althorp már előbb jelentett indítványát a' két biztosság kineveztetésire, mellyeknek t. i. egyike az országos földművelés 's kereskedés, másika pedig az országos gyárok 's hajózás jelen állapotját vegye nyomozat alá. A' lord nem tartá szükségesnek bővebben fejtegetni ezen indítvány szükségét, minthogy az érdeklött biztosságok kineveztetését magának a' háznak köz ohajtása kíváná; egyébiránt ő nem hiszi, hogy a' teendő nyomozatok tetemes haszonra vezetnének. Erre megnevezé a' lord az általa e' végre kiválasztott tagokat, kiket is a' ház minden ellenmondás nélkül megerősített. — A' majus 1sőjére kitüzve volt zsidó-emancipatiobill másodszori felolvastatása majus 22ikére halasztatott el.

Az alsóház majus 6iki ülésében lord Althorp következő üzenettel jelent meg a' ház korláti előtt király Ő Felsége részéről: Kívánja Ő Felsége, hogy a' ház a' korona erdő-, erdőszség- 's mezei jószágbeli jövedelmeit (Wald-, Forst- und Landrevenuen) vizsgálat alá vegye, annak kinyomozása végett: ha nem lehetne e' ezen jövedel-

mekei az ország javára kevesbíteni. Ajánlja továbbá Ő Felsége hogy a' ház e' tárgyat minél előbb vegye fontolatra 's illő reudszabásokat tegyen a' nevezett fontos és ohajtható czél (a' kevesbités) elérésire. — Lord Althorp javaslatára a' ház e' tárgynak mingyárt másnap leendő fölvételét határzá. Ez után az irlandi egyházi reformbill másodszori felolvastatása került napirendre, melly is, miután Shaw, Stanley, Peel, 's Althorp urak hosszasan de többnyire már ismért dolgokat hoztak fel a' billnek ellene és mellette, 317 szóval 78 ellen elfogadtatott.

A' király viscount Granville-t 's fiú-ivadékát gróf Granville 's Leveson bárókká nevezte ki. — A' földközi tengeren álló angol hajóerő vezére, admiral H o t h a m, meghalt; helyébe a' Globe szerint adm. Malcolm fog kineveztetni. — Orleans kir. hg majus 4ikén Londonba ért 's a' Grillon-hotelbe szállott, holott csakhamar ezután udvarlatára hg Talleyrand megjelent. A' Standard szerint Oranien (hollandi) kir. herczeg is Londonba váratik.

A' Times hosszas elmélkedést közöl napkelet ügye felett 's azt e' következőkkel rekeszti: kimondjuk egyenesen, hogy Angliase azon tekintettel se pedig azon befolyással nem élt a' kelet legujabb ügyeiben, mellyek őt e' részben illeték. Nem kívánjuk ugyan, hogy az orosz autocrat példajaként flottáját megindítsa, sem hogy olly munkás iniciatívát kezdjen, mint Franciaország; de az alkudozások folytában nem szabad Angliának elmellőztetnie vagy hátra maradnia, 's eddigi méltóságát a' földközi tengeren illő tekintetben kell fentartania. Orosz flottának a' Bosporusban 's orosz sergeknek Konstantinápoly külvárosiban létük megbántás a' többi Európára, 's különösen Angliára nézve. Nem akarunk mi a' világ jövendője felől idéttlen zajt ütni 's don Quixote-ot a' politikában ritkán játszunk; de Oroszországnak szakadatlan előnyomulása kelet felé, minden előterjesztetésink ellenökre is, részünkről a' jelen körülményekben elhatározott föllépést kívánt volna. Miután a' hős Lengyel-ség iránti csudálatunkat meggyőzte, Oroszország azt hiszi, hogy a' Törökség iránti hiedségünket is meggyőzendí 's mi majd meg-

engedjük, hogy míg azt (a' török hatalmat) védeni látszik, ön birtokát nagyobbítsa. Valóban itt az idő, hogy a' többi hatalmakkal értekezésképp Oroszország hatalmasodása ellen elszánt lépések tétessenek 's a' t.

A' Times szerint a' kormány olly módon egyezett az angol bankkal, hogy annak mostani directorai az igazgatást folyvást megtartsák 's a' tulajdonosok is bizonyos évszámig mostani osztalékaikat megkapják, de a' bank megszűnik privátbank lenni, 's a' papíros pénz, mellyet ezennel kiad, a' kormány papíros pénze.

Következő a' levél, mellyben Hobhouse ur kettős lemondását megbízóinak jelenté: Uraim, lehetetlen volt lord Althorpnak april 30iki resolutioja mellett szavaznom, mivel az egy olly indítvány ellen tétetett, mellyről tudtam hogy megbízóim által támogatottik. Azért is irlandi első statustitoknokságomról lemondottam, mivel, ha csakugyan kelle szózatomat adnom, az uraknak e' szószathoz jusok volt. De más részről egy olly indítvány mellé sem lehetett állanom, melly, jóllehet igen józan magában, olly melléczélatokkal keverve azonban, millyekkel itt kapcsolatban volt, véleményem szerint leggyászosb következéseket vont volna maga után. Ehez képest a' reám olly sok idő óta bizva volt tisztséget (Westminster képviselőségét) az urak kezeibe visszanyujtom, tudván, hogy nem fogják az urak azt vélni, mintha egy olly tett részemről, melly nekem gyalázatombra válnék, az uraknak való hasznokra lehetne. Én a' mi sok évi viszonyokra olly érzelmekkel fogok mindenkor visszatekinteni, mellyekben velem hihetőleg az urak is osztakoznak. Mint status embere mindent az uraknak köszönök; 's ugy vélem, nem adtam soha az uraknak okot miattam pirulniok. Eljenek boldogul uraim, 's legyenek meggyőződve, hogy szerencsájök 's gyarapulásök iránt minden lehető jó kívánattal vagyok az uraknak igen hálás és lekötelezett szolgálök Hobhouse John.

A' birminghami politikai egyesület választottsága nagy gyűlést hirdete majus 3ikára, azalatt is (majus 1sőjén tartott ülésében) e' következő resolutiot fogadá el egyértelemmel: Ő Felségének ministerei elő-

ször is az irlandi constitutio megszegése 's az ottani szabadság semmivé tétele által; másodsor a' természető 's művelő néposztályban közös inség eltagadása 's egy annak orvoslati módját nyomozat alá veendő biztosság megtagadása által; harmadsor az által hogy az adók jelen nyommasztó terhén tetemesül könnyíteni vonakodott, különösen pedig a' részrehajló 's igazságtalan ház- és ablakadó megtartatását sürgette; végre negyedszer az által, hogy a' gyűlött 's elnyomó malátaadót minden legkisebb lerovás nélkül tökéletes erőhatalommal a' nemzetnek nyakára tolta, noha az alsóház józan megfontolással 's csak három nappal az előtt törölte vala el annak egy részét, — a' nép bizodalját elárulák 's annak leglángolóbb reményeit kétségbeesésé változtaták. — Westminster lakosi és választói pedig ugyancsak majus 3dikán nagy számmal gyülekezvén össze, a' következő resolutiokat fogadák el tökéletes egyszavusággal 's mint gondolni lehet nem kis lármával: 1. E' gyülekezet a' ház és ablakadó iránt tett indítvány félrevettetése által az alsóház résziről keserűen érzi magát megesalatra 's elborzasztva. 2. Sir Burdett Ferencz és Sir Hobhouse (Westminster követei), az első ugyan, mivel magát megbízói kívánatának ellenszegezé, másik pedig len mivel tiszthelyét épen akkor hagyá el, midőn munkálataira legnagyobb szükség volt, Westminster választóinak bizodalját eljátszották. 3. E' gyülekezet Hobhouse ur lemondását ollynak tekinti, mellyben a' lemondó egy látszatos függetlenség fitogatása által meg akará a' westminsteri választókat csalni, csak hogy ama' nyommasztó adók eltöröltetését annál szabadabban gátolhassa 's utóbb még is ujra megválasztathassék. — 4. Felette fontos és szükséges azonban egy más derék és kielégítő képviselőt választani, ki a' westminsteri választókat 's az angol népet a' ház- és ablakadók eltörlesztésiben segítse; azért e' gyülekezet tökéletesen bizván E v a n s ezredes tehetségiben 's felvilágosult belátásában, teljes szívvél megegyez abban, hogy a' tisztelt ezredes mint candidát, Westminster részire megjelenjék, 's minden igyekeztét oda fordítandja, hogy az ő megválasztatását kivigye. —

FRANCZIAORSZÁG.

A' pairkamara majus 6iki ülésében áltadá Guizot ur a' kezdő-oktatás felőli törvényjavaslatot, melly valamint tudjuk a' követkamarán már által is ment. Az előlülő biztosságot nevezze annak vizsgálatására, 's a' kamara majd a' kisajátítási törvényjavaslatra tért által. — A' követkamara ugyanaz napi ülésében előadá Humann ur a' fogyató-tókének (Tilgungsfonds) végképi szerkeztetésiről készített planumot. Majd a' közsészerkezeti törvényjavaslat fordula ismét elő. É-lénk vitákat támasztott azon kérdés: mennyi függetlenséget és szabad hatást kell a' községi hatóságoknak engedni. A' ministeri javaslat csak igen csekély szabadságot enged ezeknek minden helybeli ügyeik elintéztetésökben, 's a' többire nézvest eddigi függésöket a' középponti (ministeri) igazgatástól meg akarja tartatni. A' biztosság két osztályt állapít meg a' községek (helységek, városok 's tb.) között, melly szerint a' 3000-nél több lakosu községek teljes szabadsággal intézhessék helybeli dolgaikat el; a' kevésb lakosnak pedig ezekben 's a' kormánytól függenek. Végre Sade ur a' helybeli érdekekben minden községet föl akar a' kormány egyenes befolyásától szabadíttatni. Ez utóbbi javaslat elmellőztetett. Thiers ur sokféle okokkal igyekszik megmutatni, hogy a' középponti igazgatás ellenörködése a' helybeli érdekekben is fölötte nagy hasznukra van a' községeknek, jelesül megmenti őket a' pazarlástól 's tönkre jutástól, kívánatos egyenlőséget hoz rendeletikbe, megszünteti a' visszaéléseket 's azon tévedésektől, mellyekbe a' helybeli hatóságok néha tudatlanságból néha hirtelenkedésből buknának, megója 's a' t. Jouffroy 's Odilon-Barrot szólottak még a' ministerével ellenkező értelembe, de a' kérdés ez nap még nem dőlt el, bővebb vitatása más napra hagyatván.

A' már munkába vett vagy legközelebb veendő országos épületek 's építvények költségei bővebb kimutatásából kitetszik, hogy azokat a' minister összeleg 100 millióra számítja, melly summa természetesen csak részenként 's koronként fog a' ministerium rendelkezésire bizatni. Jelesül magok a' fővárosbeli nyilvános épületek 's emlékek 24

milliót kívánnak (maga az uj könyvtárpalota 6 milliót; a' Magdolna-templom (Madeleine) 2,800,000et; a pantheon 1½ milliót; a' bastille-piaczi emlék 700,000ret 's tb.), a' szándéklott országos csatornák építtetése 44 milliót, 's az országutaké 17 milliót; vasutak 's fénytornyoké (Leuchthurm) 3 milliót 's a' t.

SARDINIA.

Genuából april 29ikéről következőt irnak az olasz ujságok: Maria Elisabeth franczia álguzóhajó (Bombarde), melly Tunis elől e' hónap 12ikén evezett el, annak hírét hozta, hogy oda ugyanakkor három sardiniai fregát érkezett meg a' tunisi beytől elégtélt kívánandó azon mocskokért, mellyet ez a' sardiniai lobogón 's egy tengerhadi tiszten elkövetett erőszakoskodása (Misshandlung) által ejtett. Elégtételül az kívántaték, hogy a' város (Tunis) és környéke minden erősegein a' sardiniai lobogó tüzesség ki 's 100 álgulóvéssel üdvözöltessék. — A' bey e' kívánatra nem akart állani, mihez képest a' sardiniai expeditio vezére ide (Genuába) tudósítást bocsátott, maga pediglen fregátival Tunis alatt maradt. Ugyanakkor egy franczia korvette is tartózkodott a' tunisi kikötőben. —

SPANYOLORSZÁG.

Madrid apr. 22. Don Carlos, a' király testvére, következő protestatiot küldte a' castiliani tanács praesidenséhez a' jun. 20ikára egybehítt cortes hódolata 's lehető végzése ellen: „Azon kegyetlen kétségbe (alternativa) hozatva, hogy vagy szívem ösztönzetét követve hódoló engedelmet mutassak felséges bátyám és királyom 's az ő akaratja és rendeletei iránt, vagy az atya szent tisztét lélekisméretesen teljesítem: nem lehet tovább haboznom, azon kötelességre határoznom el magamat, mellyet az isteni gondviselés mért reám, bár milly nehezen esik is teljesítése szívemnek. Ehez képest a' legünnepélyesebben nyilatkoztatom ki, hogy én minden olyan végzés v. acta ellen protestálok, mellynek az lenne célja, hogy engemet 's maradékimat a' koronaöröklés jusától megfosszon, melly jus azon alaptörvényekkel egyező, mellyek a' boldogtalan öröklésiháboru utána városok procurátori által sanc-

tionáltattak, 's mellyekbe Európa, — hogy általok a' bourbon-dynastia a' spanyol királyszeáktól örökre kirekesztessék, — megegyezett. Tétesse be az ur ezen oklevelet a' kamara cancellariájába minden szükséges formaságokkal, hogy majd szükség esetén egy nemzeti gyülekezet előtt törvényszeres mandatum gyanánt szolgálhasson.“ — Ezen íromány, mint gondolhatni a' kormány kezeibe került, melly azt mindenkép rejtenegeti, noha más részről don Carlos mindent el fog követni, hogy azt minél többen tudják, lásák és olvassák. (Ezen protestatiót legújabbán a' bécsi Beobachter 's W.Z. is közli).

PORTUGÁLIA.

Az angol Albion (ujság) következő híreket hoz Falmouthból april 30ikáról: Pike Shooner tegnap estve érkezett ide meg Lissabonból, melly várost april 21ikén hagyá el. 24ikén Oporto előtt volt, de a' rossz idő miatt nem közösülhetett a' várossal, miért is innen leveleket nem hozott. Dom Pedro hajóhada (adm. Sartorius) Oporto előtt állott, ('s így megvalósul hogy az admiral követeléseai nagy részben legalább kielégítettek) névszerint a' 46 álgys Rainha da Portugal, rajta az admiral; a' 48 álgys Dona Maria, kapitánya George; az 52 álgys Dom Pedro, kapitánya Evans; a' 20 álgys Villafior, parancsnoka Shute, egy 20 álgys sajka, 's a' 8 álgys Liberal (shooner). Ezeken kívül több eleséggel rakott hajó állott a' Douro torkolatjánál, várván a' bévevezetést, mi most nem jár annyi veszedelemmel a' miguelista batteriák résziről már, mint ezelőtt, 's így a' város (Oporto) e' tekintetben sem szenved szükségét. — Lissabonból azon hírt hozta most a' Pike, hogy dom Miguel flottája kevés nap alatt kiindulni készült a' Tajoból 's Oporto felé vitorlázni, nehogy adm. Sartorius valamelyik kikötőt elfoglalja. Továbbá híre volt Lissabonban, hogy dom Miguelnek éjszaki táborában nagy az elégületlenség 's két fegyveres-ezred (Milizregim.) a' royalista ügtyől elpártolván a' figueirasi erdőkbe vonult, 's a' vidéken némi zenebonákra is adott okot. Végre a' cholera

már két hét előtt kiütött Lissabonban, 's 21ikén is folyvást tartott, de a' betegülések, noha többnyire halálosak nem voltak, igen sürük. Nimrod angol fregát, melly majus elején érkezett Portsmouthba, april 26ikaig terjedő híreket hozott Oportóból. Ezek szerint, mint hallik, dom Pedro hadának egyik osztálya dona Maria Ő Felsége nevében elfoglalta Figueirast; Coimbrában pedig tetemes zavarok ütöttek ki, miután itt a' tanulóok 's két gyalogezred a' constitutionalis ügtyhöz nyilatkoztak. Admiral Sartorius Oporto alól eltávozott, hogy a' partok hosszában szállongván, a' sereg mozdulatait — melly tehát Oportóból kilépett? — támogassa, Mind ezen hírek bebizonyulást várnak. — Sebestyén spanyol infans Madridba visszautazott, hogy majd az itt tartandó cortesnél jelen legyen 's don Carlos protestatiójában részt vettnek ne láttassék. —

ELEGY HIREK.

Geisslingen (Würtemberg) országgyűlési követül Römer haditanácsnokot (Kriegsrath), az oppositionnak egyik legjelesb szónokát, újra megválasztotta. De ennek mint hivatalbelinek a' távollehetést a' ministerium megtagadta. Römer azonban hivataláról, a' haditanácsnokságról t. i. lemondott 's így a' kamarába be fog lépni. Uhland a' stuttgardi követséget elfogadta 's az ez iránti oklevél neki Tübingába megküldetett. —

Ujabb: Berry hgné majus 10ikén reggeli negyedfél óraker egy leánykát szült. Mindketten egészségesek. E' hírt gen. Bugaud telegraphi tudósítása után maj. 11ikén közli a' Moniteur. — Lissabonból april 28ikáról 's Oportóból maj. 1sőjéről jött ujabb hírek nem említik Figueiras elfoglaltatását, se a' coimbrai zavarokat. Dom Pedro serege folyvást előbbi állásában volt 's legközelebb 330 francziából álló erősödést kapott. — Westminsterben maj. 7ikén kezdődött a' követválasztás (Hobhouse helyébe) 's 9ikén is folyvást tartott; ez utóbbi nap délután Evans ezredesnek volt 769, Hobhouse-nak 613, Escot-nak 417 szózata.